

MERSİN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI DEĞERLENDİRME RAPORU

ARALIK, 2023

1. SUNUŞ

MEÜ Kalite Güvencesi Yönergesi kapsamında birimlerde program ve müfredat geliştirme komisyonlarının kurulması ve yıllık değerlendirme raporlarının birim genel ağ sitesinde yayımlanması gerekmektedir. Bu çerçevede Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü'müz tarafından Program ve Müfredat Geliştirme Komisyonu kurulmuş, 2020-2021 Yılı Program Değerlendirme Raporu'nu hazırlamıştır.

2. PROGRAMA GENEL BAKIŞ

2.1. Programın yapısı: Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 2017 yılında güncellenmiş ve kademeli olarak uygulamaya konulmuştur. Programın hazırlanmasında Yükseköğretim yeterlilikler çerçevesi, öğretmen yetiştirme alan yeterlilikleri temel alınmıştır. Program 1,2 ve 5. yarıyıllarda 9, 3-4. yarıyıllarda 10, 6. yarıyılıda 8, 7. yarıyılıda 7 ve 8. yarıyılıda 6 olmak üzere toplam 68 dersten oluşmaktadır. Derslerin toplam ulusal kredisi 150 ve AKTS kredisi 240 olarak düzenlenmiştir. 2007 yılında yayımlanan Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı'nda derslerin toplam kredisi 142, AKTS kredisi 162 idi. Dolayısıyla derslerin kredileri bağlamında bir artış olduğu görülmektedir.

Programı oluşturan dersler *meslek bilgisi*, *genel kültür* ve *alan eğitimi* olarak sınıflandırılmıştır. 2007 Programı'na göre sınıflandırmanın sözcük değişikliği (öğretmenlik meslek ilgisi, genel kültür, alan ve alan eğitimi) ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Yeni Program'da da her bir gruba ait zorunlu ve seçmeli derslere yer verilmektedir. Meslek bilgisi dersleri %33, genel kültür dersleri %18 ve alan eğitimi dersleri %49 oranında kendine yer bulmaktadır. 2007 Programı'nda bu oran meslek bilgisi derslerinde %20, genel kültür derslerinde %24, alan ve alan eğitimi derslerinde %56 şeklindedir.

2.2. Derslerin yıl ve yarıyıllara dağılımı: Programda yer alan üç ders grubu her yarıyılıda yer alacak şekilde dağıtılmış, güz ve bahar yarıyıllarında eşit sayı ve kredide ders bulunmasına özen gösterilmiştir. 2. sınıfta (3 ve 4. yarıyıllar) alan eğitimi grubundaki derslere ağırlık verildiğinden program bu dönemde daha yoğun görünmektedir. 6. yarıyıldan itibaren ders sayıları kademeli olarak azalmaktadır (6. yarıyılıda 8, 7. yarıyılıda 7 ve 8. yarıyılıda 6 ders). 2007 Programı'nda ise son sınıf (7 ve 8. yarıyıllarda 6'şar ders) hariç diğer sınıflarda (her bir dönemde 7-8 ders) ders sayıları birbirine yakındır.

Genel kültür dersleri açısından bakılacak olursa 1 ve 2. yarıyılıda fazla sayıda olan bu gruptaki dersler 3. yarıyılla birlikte diğer gruplardaki derslere nazaran ağırlığını kaybetmektedir. Son iki dönemde ise bu gruptaki derslerle karşılaşılmamaktadır. Bu dönemlerdeki derslerin tamamı meslek bilgisi ve alan eğitimi grubuna aittir.

2007 Programı'nda olduğu gibi 1. sınıfta herhangi bir seçmeli dersle karşılaşılmazken sonraki sınıflarda seçmeli derslere yer verildiği görülmektedir. Özellikle 3. sınıfta (4 ve 5. yarıyıllar) seçmeli derslerin sayısı artmaktadır. Eski Program ile karşılaştırma yapıldığında seçmeli ders sayısı bakımından güncel Program'ın oldukça zengin olduğu söylenebilir (2007 Programı'nda 5 seçmeli ders varken bu sayı güncel Program'da 16'dır.). Öncekinden farklı olarak bu dersler oluşturulan bir havuzda ve Program'da belirtilen adlarıyla açılmaktadır.

2.3. Programın Güçlü ve Zayıf Yönleri: Program çalışmasında öğretmen yetiştirme alan yeterliliklerinin göz önüne alınmış olması ve bu çerçevede alan eğitiminin yanı sıra genel kültür ve meslek bilgisi derslerinin programda yer alması olumludur.

Bilişim yeterliliklerini geliştirmeye ve çağımızın gerektirdiği becerileri kazandırmaya yönelik derslerin yer alması (bilgi teknolojisi, öğretim teknolojisi) programın güçlü yönleri olarak öne çıkmaktadır.

2007 Programı'ndan farklı olarak seçmeli derslerin oluşturulan bir havuzda ve belirlemiş adlarla ortaya konması fakültelerde yüzlerce farklı ad altında seçmeli dersler açılmasının önüne geçme ve bu konuda bir ölçün (standart) oluşturma adına yerindedir. Bahsedilen olumlu taraflara karşın Program ile ilgili zayıf olduğu düşünülen bazı noktalar da vardır.

2. sınıftaki derslerin diğer sınıflara göre niçin daha fazla olduğu belirsizdir. Bu belirsizliğin gerektirilmesi yerinde olacaktır.

Program'da alan eğitimi derslerinin ağırlığının azaltıldığı, buna karşın genel kültür ve meslek bilgisi derslerinin ağırlıklarının artırıldığı görülmektedir. Söz konusu değişimin nedenlerinin Program'da ifade edilmemiş olması bir eksikliklerdir.

Genel kültür dersleri 3. yarıyıldan itibaren kayda değer bir biçimde azalmakta ve son iki yarıyıldan itibaren bu derslere Program'da yer verilmemektedir. Oysa 2007 Programı'nda böyle bir durum söz konusu olmayıp genel kültür derslerine her bir yarıyıldan itibaren yer verilmiştir. Bu durum dikkate alındığında bahsi geçen değişikliğin sebebinin açıklanması gerektiği düşünülmektedir.

20'si zorunlu, 6'sı seçmeli olmak üzere 26 meslek bilgisi dersine Program'da yer verilmiştir. Derslerin bu kadar dağıtılmış olmasının, konuların gereksiz biçimde tekrarlanmasına ve farklı derslerde yeniden işlenmesine yol açabileceği düşünülmektedir. Öğretmenlik meslek bilgisi için gerekli olan temel derslerin saatlerinin artırılması ve özellikle seçmeli meslek bilgisi derslerinin programdan kaldırılması bu sorunu çözebilir.

Programda seçmeli derslerin sayıca fazla olması programın uygulanmasında güçlükler meydana getirmektedir. Öğrencilerin seçmeli derslere yaklaşımı maalesef içeriği zayıf ve kendini zorlamayacak dersleri tercih etmeleri şeklinde olmaktadır. Bu nedenle seçmeli derslerin alan eğitimi ve meslek bilgisi yerine genel kültür dersleri grubunda yer alması tercih edilmelidir.

3. DERS İÇERİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. Alan Eğitimi Dersleri

3.1.1. Edebiyat Bilgi ve Kuramları 1-2

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Program'da Edebiyat Bilgi ve Kuramları I ve II dersleri birinci ve ikinci yarıyıldan itibaren verilecek şekilde planlanmıştır. Birinci yarıyıldan itibaren edebiyat alanının temel kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkiler; edebî eserlerin temel özellikleri ve edebî dilin niteliği (nesir/nazım); edebiyat biliminin dalları ve yöntemleri; edebiyat kuramları, edebî akımlar; ikinci yarıyıldan itibaren başlangıcından günümüze Türk edebiyatında dönemler, edebî topluluklar ve sanat

anlayışları; Türk edebiyatında yer alan edebî türler; edebî türlerin içerdiği biçimsel ve yapısal özellikler (nazım şekilleri; vezin, kafiye, redif vb.), edebî sanatlar ele alınmaktadır. Bu içeriklerin yeterli ve gereken nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Ders saatleri: Her iki ders de 2 saat teorik olarak planlanmış olup bu sürelerin yeterli olduğu düşünülmektedir.

3.1.2 Osmanlı Türkçesi 1-2

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu dersler Program'da birinci ve ikinci yarıyıldan verilecek şekilde planlanmıştır. Birinci yarıyıldan Osmanlı Türkçesi, Arap harfli Türk abecesi, bitişik ve ayrı harfler anlatılmakta, Osmanlı Türkçesinin kuralları kavratılmaya çalışılmaktadır. Daha sonra Arap harfli Türk alfabesiyle yazılmış basit Osmanlıca metinleri okuma çalışması ve basit kelimeler kullanarak yazma çalışmaları yaptırılmaktadır. İkinci yarıyıldan ise Osmanlı Türkçesinin dil ve yazım özellikleri irdelenmekte; Arapça ve Farsça sözcükler ile tamlama çeşitleri gösterilmektedir. Ardından Arap harfli Türk alfabesiyle yazılmış Osmanlıca metinleri okuma ve yazma çalışmaları yaptırılmaktadır. Ders içeriklerinin yeterli ve gereken nitelikte olduğu düşünülmektedir. Zira 2007 Programı'nda ortaya konan ders içerikleri mevcut Program'a göre oldukça azdır.

Ders saatleri: Her iki ders de 2 saat teorik olarak planlanmış olup bu sürelerin yeterli olduğu düşünülmektedir.

3.1.3 Türk Dil Bilgisi 1

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Türk Dil Bilgisi 1 dersi birinci yarıyıldan verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği "Türkçenin tarihsel gelişimi ve yayılma alanı; Türk dilleri ailesi; Türkiye Türkçesinin ses bilgisi özellikleri; sesler (ünlü ve ünsüzler), ünlü ve ünsüzlerin özellikleri; ses uyumları (ünlü uyumu, ünsüz uyumu); ses (ünlü ve ünsüz) değişimleri (darlaşma, yuvarlaklaşma, benzeşme, ayrışma, türeme, düşme, ötümlüleşme, ötümsüzleşme, kaynaşma, ünlü çatışması, ikizleşme), kaynaştırma ünsüzleri, bağlantı ünlüsü; hece; yazım bilgileri, tarih boyunca kullanılan Türk alfabeleri; yazımın önemi ve gerekliliği; ses değişimlerinin yazıda gösterilmesi; hecelerin yazılışı, satır sonlarında sözcüklerin hecelere bölünerek yazılışı; yazım uygulamaları" biçimindedir.

Ders içeriğindeki "Türkçenin tarihsel gelişimi ve yayılma alanı; Türk dilleri ailesi, tarih boyunca kullanılan Türk alfabeleri" konuları, farklı bir ders kapsamında (Türk Dili Tarihi, Türk Dili vb.) verilirse yararlı olacaktır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.4. Türk Dil Bilgisi 2

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Türk Dil Bilgisi 2 dersi ikinci yarıyıldan verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, "Türkçenin yapısal özellikleri, şekil bilgisi; sözcük (kök, gövde, taban, ek), kökenlerine göre sözcükler [yerli sözcük, yabancı sözcük; köken bilgisi (etimoloji)], yapılarına göre sözcük türleri (yalın, türemiş, birleşik), türlerine göre sözcükler [ad, önad (sıfat), eylem (fiil), belirteç (zarf), adıl (zamir), bağlaç, ilgeç (edat), ünlem]; Türkçenin ekleri, (yapım ekleri, çekim ekleri, fiilimsi ekleri, çatı ekleri, ek fiil ekleri); Türkçede sözcük türetme yolları; sözcük vurgusu; yazım kuralları" biçimindedir.

Ders içeriğinde yer alan "türlerine göre sözcükler [ad, önad (sıfat), eylem (fiil), belirteç (zarf), adıl (zamir), bağlaç, ilgeç (edat), ünlem]" konularının çıkarılması yararlı olacaktır. Bu konular, "Türk Dil Bilgisi 3" dersi kapsamında işlenmektedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.5. Dil Eğitiminin Temel Kavramları

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders Program'da ikinci yarıyılıda verilecek şekilde planlanmıştır. Dersin içeriği, "Dil eğitiminin kavram alanını oluşturan başlıca disiplinler. Dil eğitiminin temel kavramları; okuma, dinleme, yazma, konuşma eğitimiyle ilgili kavramlar; metin bilgisi, kelime hazinesi ve dil bilgisi ile ilgili kavramlar. Dil eğitimiyle dolaylı ilişkisi olan alanlardan (edebiyat, iletişim, felsefe, sosyoloji, psikoloji, bilişsel bilimler vb.) dil eğitimine aktarılan kavramlar." biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.6. Çocuk Edebiyatı

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders Program'da üçüncü yarıyılıda verilecek şekilde planlanmıştır. Dersin içeriği, "Dünyada ve Türkiye'de çocuk edebiyatı tarihi, çocuk edebiyatı ve okuma alışkanlığı/kültürü; çocuk edebiyatı ürünlerinin taşınması gereken nitelikler (tasarım, içerik ve eğitsel); yazınsal çocuk edebiyatı türleri (şiir, öykü, roman vb.), bilgilendirici-öğretici çocuk edebiyatı türleri; çocuk klasikleri; çocuklara seslenen diğer yazınsal türler (destan, masal, efsane) ve dilsel gereçlerin (sayışmaca, tekerleme, bilmece vb.) çocukların gelişimlerine katkıları; çocuk edebiyatı ürünlerinin yaş gruplarına göre seviyelendirilmesi; görsel medya ve çocuk (çocuklar için çizgi film/çizgi sinema/animasyon); çocuk edebiyatı ürünleri üzerine incelemeler." biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.7. Türkçe Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders üçüncü yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, "Türkçe öğrenmenin ve öğretmenin anlamı; Türkçe öğretiminin amacı ve temel ilkeleri; Türkçe öğretiminin tarihçesi; öğrenme ve öğretim yaklaşımlarının Türkçe öğretimine yansımaları; Türkçe öğretimde temel beceriler; sınıf-içi uygulama örnekleri; Türkçe öğretiminde güncel eğilimler ve sorunlar; etkili bir Türkçe öğretiminin bileşenleri; Türkçe öğretimine sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan bakış." olarak ifade edilmiştir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.8. Türk Halk Edebiyatı 1-2

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu dersler Program'da üçüncü ve dördüncü yarıyılıda verilecek şekilde planlanmıştır. Program'a göre Türk Halk Edebiyatı I dersinde şu içerikler ele alınmaktadır: Türk Halk Edebiyatının mahiyeti, kavram alanı, tarihsel süreci; Halk Edebiyatının kolları; İslâmiyet öncesi ve sonrası eski Türk destanları, masalları, efsaneleri, halk hikâyeleri ve şiirleri, Halk edebiyatı metinleri üzerinde çözümleme çalışmaları ve bu metinlerden ilköğretim için uygun olanlarını seçme çalışmaları. Türk Halk Edebiyatı II dersinde ise şu içerikler ifade edilmiştir: Türk Halk şiiri ve temel özellikleri, halk şiirinin dil özellikleri, yöresel kullanımları; halk şiirinin önemli temsilcileri ve eserleri; halk şiiri ve halk hikâyelerinin eğitsel işlevleri, temel eğitim düzeyinde

kullanılacak halk şiiri örneklerinin seçimi. Ders içeriklerinin yeterli ve gereken nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Ders saatleri: İkişer saat teorik olarak düzenlenen derslerin süreleri yeterlidir.

3.1.9. Yeni Türk Edebiyatı 1-2

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu dersler Program'da üçüncü ve dördüncü yarıyıda verilecek şekilde planlanmıştır. Program'a göre Yeni Türk Edebiyatı 1 dersinde şu içerikler ele alınmaktadır: Yeni Türk Edebiyatının oluşumu ve gelişimini belirleyen unsurlar; Tanzimat dönemi Türk edebiyatının başlıca temsilcileri ve eserleri üzerine çalışmalar, dönem içinde önem kazanan sanatçıların toplumsal, kültürel etkilerinin yapıtlarından yola çıkarak belirlenmesi. Servet-i Fünun ve Fecr-i Âti dönemi Türk edebiyatında belli başlı kişilikler ve döneme yön veren toplumsal olaylar. Bu dönemlere ait ve karakteristik özellikler gösteren ürünlerin çözümlenmesi ve Türkçe eğitimi açısından değerlendirilmesi. Yeni Türk Edebiyatı II dersinde ise şu içerikler sunulmaktadır: Millî Edebiyat dönemindeki düşünce hareketleri, bu hareketlerin ortaya çıkardığı edebiyat yönelimlerinin eserler üzerinden incelenmesi, Millî Edebiyat döneminin 20. yy Türk edebiyatına etkileri; Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında 50'li yıllara kadar olan gelişmeler; düzyazı, şiir ve tiyatro alanında ortaya çıkan önemli yapıtların incelenmesi; bu dönemlere ait önemli edebiyatçıların belirgin özellikleriyle tanıtılması. Ders içeriklerinin yeterli ve gereken nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Ders saatleri: İkişer saat teorik olarak düzenlenen derslerin süreleri yeterlidir.

3.1.10. Türk Dil Bilgisi 3

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Türk Dil Bilgisi 3 dersi üçüncü yarıyıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, "Sözcük ve sözcük bilgisi çalışmaları; ad (isim), önad (sıfat), adıl (zamir), belirteç (zarf); eylem (fiil); ilgeç (edat), bağlaç, ünlem; uygulama çalışmaları." biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.11. Eski Türk Edebiyatı 1-2

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu dersler Program'da üçüncü ve dördüncü yarıyıda verilecek şekilde planlanmıştır. Program'a göre Eski Türk Edebiyatı 1 dersinde şu içerikler ele alınmaktadır: Eski Türk Edebiyatının mahiyeti, kavram alanı; Divan edebiyatının temel özellikleri, belli başlı türleri ve önemli temsilcileri; 15.-16. yy. Türk Edebiyatından seçme metinler üzerinde inceleme çalışmaları. Dönemin dil anlayışı, toplumsal durumu ve dünya görüşünü ortaya koyacak çalışmalar. Eski Türk Edebiyatı II dersinde ise şu içerikler sunulmaktadır: Divan şiirinde vezin: Aruz ölçüsünün temel mantığı, Aruz ölçüsünün melodisini öğretmeye yönelik çözümlenme çalışmaları; 17.-18. yy. Türk Edebiyatından seçme metinler üzerinde inceleme çalışmaları. Ders içeriklerinin yeterli ve gereken nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Ders saatleri: İkişer saat teorik olarak düzenlenen derslerin süreleri yeterlidir.

3.1.12. Türkçe Öğretim Programları

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dördüncü yarıyılıda verilmek üzere planlanan bu dersin içeriği “Öğretim programlarıyla ilgili temel kavramlar; Türkçe dersi öğretim programlarının geçmişten günümüze gelişimi; güncel Türkçe dersi öğretim programının yaklaşımı, içeriği, geliştirmeyi amaçladığı beceriler; öğrenme ve alt öğrenme alanları; kazanımların sınıflara göre dağılımı ve sınırları, diğer derslerle ilişkisi; kademler arasındaki Türkçe dersi öğretim programlarının ilişkisi; kullanılan yöntem, teknik, araç-gereç ve materyaller; ölçme değerlendirme yaklaşımı; öğretmenin yeterlilikleri.” şeklinde düzenlenmiştir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.13. Türk Dil Bilgisi 4

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Türk Dil Bilgisi 4 dersi dördüncü yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, “Cümle bilgisi, sözdizimi, Türkiye Türkçesi söz diziminin genel özellikleri-ilkeleri; belirtme öbekleri; cümle, cümlenin öğeleri, türleri, cümle çözümleme.” biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.14. Dinleme Eğitimi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders 5. yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, “Dinleme eğitimiyle ilgili temel bilgiler (temel kavramlar, tarihsel süreç vb.); dinlemenin fiziksel ve zihinsel unsurları; bellek ve özellikleri (kısa süreli bellek, uzun süreli bellek; anısal bellek, anlamsal bellek ve işlemsel bellek); dinleme kelime hazinesi ve söz varlığı ilişkisi; dikkat; dinleme kusurları; dinleme süreçleri; dinleme becerisinin geliştirilmesi, konuşmadaki prozodik özellikleri (vurgu, ton, ezgi vb.) tanıma; dinleme ve izleme, beden dili özelliklerini anlamlandırma; dinleme becerisine yönelik eğitim ortamları; dinleme yöntem ve teknikleri; dinleme becerisini ölçme ve değerlendirme; dinleme etkinlikleri tasarlama.” biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Dinleme Eğitimi dersi 3 saat teorik olarak düzenlenmiştir. Oysa 2007 Programı’nda bu ders 2 saat teorik, 2 saat de uygulamalı idi. İçeriğinde uygulamaya dönük açıklamalar yapılan bir derse sadece 3 saat teorik süre verilip uygulama saatinin kaldırılmasının doğru olmadığı düşünülmektedir.

3.1.15. Okuma Eğitimi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders tıpkı Dinleme Eğitimi dersi gibi 5. yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, “Dersin içeriği “Okuma eğitimiyle ilgili temel bilgiler (temel kavramlar, tarihsel süreç vb.); okumanın fiziksel ve zihinsel unsurları; bellek ve özellikleri (kısa süreli bellek, uzun süreli bellek, anısal bellek, anlamsal bellek ve işlemsel bellek); okuma kelime hazinesi ve söz varlığı ilişkisi; dikkat; okuma kusurları; okuma süreçleri; okuma becerisinin geliştirilmesi; akıcı okuma (sesli ve sessiz akıcı okuma teknikleri); metin türlerine göre okuma, okuma becerisine yönelik eğitim ortamları; okuma yöntem ve teknikleri; okuma becerisini ölçme ve değerlendirme; okuma etkinlikleri tasarlama” biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Bu ders de tıpkı Dinleme Eğitimi dersi gibi 3 saat teorik olarak düzenlenmiştir. Oysa 2007 Programı’nda bu ders 2 saat teorik, 2 saat de uygulamalı idi. İçeriğinde uygulamaya dönük

açıklamalar yapılan bir derse sadece 3 saat teorik süre verilip uygulama saatinin kaldırılmasının doğru olmadığı düşünülmektedir.

3.1.16. Dilbilimi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dilbilimi dersi beşinci yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, “Dilin muhtelif tanımları, Dünya dilleri hakkında genel bilgiler; 20. yy başlarına kadar doğu ve batı geleneğinde dil çalışmalarına tarihsel bir bakış (İlk Çağ’da dil çalışmaları, Orta Çağ’da dil çalışmaları); 20. yüzyılda dil bilim kavramının ortaya çıkışı; dil bilimin dalları ve çalışma alanları; Ferdinand De Saussure ve Yapısalcı dil bilim kuramı (Cenevre Dil bilim Okulu). Yapısalcı anlayışı benimsemiş dil bilim okulları; Prag Okulu, Fransız İşlevselciliği (Andre Martinet), Gustave Guillaume ve Psikomekanik, Kopenhag Okulu ve Glosematik, Amerikan Yapısalcılığı (Franz Boas, Edward Sapir, Leonard Bloomfield, Zellig Sabbetai Harris), Noam Chomsky ve Üretken Dönüşümsel Dil Bilgisi Kuramı, Dilbilim Kökenli Dil Bilgisi Kuramları. Kuramların, teorik ve uygulamalı düzeyde dil öğretimiyle ilişkilendirilmesi.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Eski Program’da 3 saatlik olan bu dersin yeni programda 2 saate indirilmesi dil eğitimi verecek olan öğretmenleri yetiştiren bir bölüm için yetersiz kalmaktadır. Dilin doğası yapısı işleyişi hakkında yeterli donanıma sahip olmayan bir Türkçe öğretmeni yeterli öğretmen niteliğine sahip olamayacaktır. Türkçe eğitim bölümlerinde bu dersin sadece tek dönem değil iki dönemlik olarak verilmesi öğretmen niteliğini artıracaktır. Ayrıca bu ders sadece Türkçe ve İngilizce ders müfredatında yer almaktadır. Oysaki bu dersin ilköğretim ve okul öncesi bölümlerinde de verilmesi iyi olacaktır.

3.1.17. Yazma Eğitimi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders altıncı yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, “Yazma eğitimiyle ilgili temel bilgiler (temel kavramlar, tarihsel süreç vb.), yazma becerisinin fiziksel ve zihinsel süreçleri; yazma ve bellek-söz varlığı ilişkisi; yazılı anlatımın aşamaları, cümle/paragraf/metin düzeyinde anlatım; metinsellik ölçütlerinin (bağdaşıklık, tutarlılık vb.) oluşturulması; metin türleri, yazılı anlatım (tartışmacı, ikna edici, bilgilendirici, estetik yazma vb.); yazma yöntem ve teknikleri; süreç temelli, planlı yazma modelleri; noktalama ve yazım kurallarının öğretimi; yazma becerisine yönelik eğitim ortamları; yazma eğitiminde ölçme ve değerlendirme; yazma etkinlikleri tasarlama.” biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Yazma Eğitimi dersi 3 saat teorik olarak düzenlenmiştir. Oysa 2007 Programı’nda bu ders 2 saat teorik, 2 saat de uygulamalı idi. İçeriğinde uygulamaya dönük açıklamalar yapılan bir derse sadece 3 saat teorik süre verilip uygulama saatinin kaldırılmasının doğru olmadığı düşünülmektedir.

3.1.18. Konuşma Eğitimi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders tıpkı Yazma Eğitimi dersi gibi altıncı yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, “Konuşma eğitimiyle ilgili temel bilgiler (temel kavramlar, tarihsel süreç vb.), konuşmanın fiziksel ve zihinsel unsurları; konuşma bellek-söz varlığı ilişkisi, eş zamanlı (duyusal bellek aracılığıyla) ve art zamanlı (anısal bellek aracılığıyla) düşünme; beden dili ve unsurları; konuşmada prozodik özelliklerin (vurgu, ton, ezgi vb.) üretilmesi; konuşma türleri, sözlü anlatım (tartışmacı/ikna edici, bilgilendirici, estetik konuşma vb.) ve karşılıklı konuşma; konuşma becerisine yönelik eğitim ortamları; konuşma yöntem ve teknikleri; konuşma becerisini

ölçme ve değerlendirme, konuşma etkinlikleri tasarlama.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Bu ders de tıpkı Dinleme Eğitimi dersi gibi 3 saat teorik olarak düzenlenmiştir. Oysa 2007 Programı’nda bu ders 2 saat teorik, 2 saat de uygulamalı idi. İçeriğinde uygulamaya dönük açıklamalar yapılan bir derse sadece 3 saat teorik süre verilip uygulama saatinin kaldırılmasının doğru olmadığı düşünülmektedir.

3.1.19. Metin Dilbilim

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Metin Dilbilimi dersi 6. yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği, “Metindilbilimin temel ilke ve kavramları (tümce, önerme, sözce; metin ve metinsellik ölçütleri: üretici/metin ve alıcı merkezli), metin türü, söylem ve metin türü sınıflamaları; metin türlerinin dilsel görünümleri; anlatı söylemi, anlatı metinleri ve dil aktarımı; söz eylem kuramı.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Eski programda 3 saatlik olan bu dersin yeni programda 2 saate indirgenmesi dil eğitimi verecek olan öğretmenleri yetiştiren bir bölüm için yetersiz kalmaktadır. Metnin doğası yapısı işleyişi hakkında yeterli donanıma sahip olmayan bir Türkçe öğretmeni yeterli öğretmen niteliğine sahip olamayacaktır. Ayrıca bu ders sadece Türkçe ders müfredatında yer almaktadır. Oysaki bu dersin eğitim fakültesinin diğer bölümlerinde de yer alması iyi olacaktır.

3.1.20. Dil Bilgisi Öğretimi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Bu ders 7. yarıyılıda verilmek üzere planlanmıştır. Dersin içeriği “Dil bilgisinin temel kavramları; Türkçenin ses, şekil, anlam ve söz dizimi yönünden temel özellikleri; dil bilgisi öğretimi ve dil bilgisi öğretiminin amacı; Türkçe Dersi Öğretim Programlarında dil bilgisi öğretimi modelleri ve yaklaşımları (Davranışçı, Bilişsel ve Yapılandırıcı) açısından değerlendirilmesi; Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (1-8. Sınıflar) dil bilgisi kazanımları; dil bilgisi öğretiminde konular (ses bilgisi, şekil bilgisi, anlam bilgisi) ve öğretiminde izlenecek sıra; yöntem ve teknikler, etkinlik örnekleri; metin merkezli dil bilgisi öğretimi uygulamaları.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Ders 2 saat teorik olarak düzenlenmiştir. İçeriğinde uygulamaya dönük açıklamalar yapılan bir derse sadece 2 saat teorik süre verilip uygulama saatinin kaldırılmasının doğru olmadığı düşünülmektedir.

3.1.21. Tiyatro ve Drama Uygulamaları

Ders içeriklerinin düzenlenişi: 7. yarıyılıda verilmek üzere planlanan dersin içeriği “Tiyatro alanına ilişkin temel kavramlar; canlandırma ve canlandırma teknikleri; doğaçlama çalışmaları; tiyatro diline yönelik saptamalar; dramaturji, yorumlama ve sahneleme; yaratıcı drama kavramının ve çalışmalarının tanıtılması; yaratıcı drama çalışmalarından Türkçe eğitiminde yararlanma yolları; oyunlaştırma teknikleri ve Türkçe öğretimi; oyun kavramı; oyunun psikolojik temelleri ve oyun-eğitim ilişkisi.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: Ders 2 saat teorik olarak düzenlenmiştir. Oysa 2007 Programı’nda bu ders 2 saat teorik, 2 saat de uygulamalı idi. İçeriğinde uygulamaya dönük açıklamalar yapılan bir derse sadece 2 saat teorik süre verilip uygulama saatinin kaldırılmasının doğru olmadığı düşünülmektedir.

3.1.22. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: 8. yarıyılıda verilmek üzere planlanan dersin içeriği “Türkçenin yabancı dil öğretiminde kuramsal çerçeve; yabancı dil öğretimi yaklaşımları (İşlevsel dil öğretimi yaklaşımı, eylem görev odaklı dil öğretimi yaklaşımı, geleneksel yaklaşımlar). Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı metninin değerlendirilmesi, Türkçenin ana dili olarak öğretilmesiyle yabancı dil olarak öğretilmesi arasındaki farklar; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eğitim ortamları, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkinlik geliştirme; Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan çeşitli ders kitaplarının incelenmesi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kültürlerarasılık. ” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 3 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.23. Dünya Edebiyatı

Ders içeriklerinin düzenlenişi: 8. yarıyılıda verilmek üzere planlanan dersin içeriği “İlk örneklerinden günümüze dünya edebiyatı, dünya klasikleri; edebiyat akımları; Batı edebiyatının (Rus, Alman, Fransız, İngiliz vb.) belli başlı yazarları/şairleri ve eserleri; Doğu edebiyatının (Arap, Fars, Hint vb.) belli başlı yazarları/şairleri ve eserleri; Dünya klasiklerinden yapılacak bir seçkinin, çağdaş edebiyat çözümleme anlayışları doğrultusunda incelenmesi.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.24. Söylem Çözümlemesi

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği, “Söylem çözümlemesine giriş: Biçim ve işlev arasındaki fark. Yazılı ve sözlü dil arasındaki fark, metinselliğin yedi ölçütü, söylem bağlamı, önerme, büyük ölçekli yapı, üstyapı kavramları, söylem bağlayıcıları: söylem ilişkileri, argönderim, gösterim, söylem bölütleri ve konu kavramı, konu ve söylem içeriğinin temsili, söylemin üretimi: Sahneleme ve söylem yapısının temsili, söylemin üretimi: bilgi yapısı (verilmiş bilgi, yeni bilgi), söylemin yorumlanmasında bağdaşıklık, belirli söylem türleri” biçimindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

3.1.25. Kelime Öğretimi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği, “Söz varlığı unsurları (kelime hazinesi/temel kelimeler, deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, kalıplaşmış sözler), alıcı ve üretici söz varlığı; kelime sıklığı ve yaygınlığı; kelime öğrenme stratejileri; kelime öğretim teknikleri.” biçimindedir. Ders saati yeterlidir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.26. Dil Edinimi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Çocukta dil edinimi süreci, ana dilinin seslerini edinme, kelime türlerinin edinimi, zaman kavramı, zaman kullanımı, tümce, olumsuzluk edinimi, evet-hayır soruları, diğer yapılar.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.27. Anlam Bilimi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Anlam Biliminin tarihi, dil bilim içerisindeki yeri ve anlam bilimiyle ilgili anahtar kavramların açıklanması, Türk dilinin anlam hususiyetleri (sözcük düzeyinde, cümle düzeyinde); anlam çerçevesi, anlam olayları; durgun anlam bilim, kelime, kavram, anlam, kapsam; eş anlamlılık, zıt anlamlılık, eş adlılık; çok anlamlılık; gelişmeli anlam bilim, anlam değişmesi, anlam genişlemesi, anlam daralması; deyim aktarması, ad aktarması ve benzeri söz sanatları.” şeklindedir. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.28. Eleştirel Okuma (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Eleştirel düşünme tanımı ve kapsamı, eleştirel düşünme stratejileri; okuma ve anlama; okuma yaklaşımları; metin türlerini ve retorik özelliklerini tanıma, akıl yürütme stratejilerini belirleme, uygulama çalışmaları.” olarak tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.29. İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Yurt dışına Türk göçü, göçün etkileri, sonuçları; yurt dışındaki Türk çocuklarının eğitim durumları; yurt dışında ana dil eğitiminin yasal dayanakları ve yurt dışında Türkçe ve Türk kültürü dersleri; iki dillilik, çok dillilik ve türleri; iki dillilere Türkçe öğretiminde kuram, yöntem ve teknikler; Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programları; Türkçe ve Türk kültürü dersi için etkinlik ve materyal tasarımı.” olarak tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.30. İlk Okuma Yazma Öğretimi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Türkiye’de ilk okuma yazma öğretiminin geçmişi; ilk okuma yazma öğretim yöntemleri (Alfabe yöntemi, hece yöntemi, öykü-cümle yöntemi vb.); Ses Temelli Cümle Yöntemi, uygulama aşamaları; alternatif uygulamalar; ortaokul düzeyinde okuma yazma sorunları ve ileri sınıflarda okuma yazma öğretimi.” olarak tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.31. Medya Okuryazarlığı (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Medya ve medya okuryazarlığı kavram alanı, bilgi toplumu ve medya okuryazarlığı; medya araçları, (televizyon, gazete, dergi, internet, sosyal medya vb.); eleştirel okuma, eleştirel dinleme ve izleme; mesajların değerlendirilmesi ve çözümlenmesi; TV reklamları, gazete haberleri, TV programları, web içerikleri vb. medya ürünlerinin incelenmesi.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.32. Ses Eğitimi ve Diksiyon (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Doğru nefes ve ses alıştırmaları; Türkçenin fonetik yapısı ve kuralları; Türkiye Türkçesine özgü tonlama, vurgu ve diğer bürün özellikleri; artikülasyon kuralları çerçevesinde anlatım teknikleri ve üslup üzerine alıştırmalar; sözsüz iletişim (beden dili), kişisel imaj ve resmî ve sosyal protokol kurallarına göre sunum yapma ve topluluk karşısında konuşma alıştırmaları.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.33. Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Eğitimde kullanılan ölçme araçları ve özellikleri; geleneksel yaklaşımlara dayalı araçlar: Yazılı sınavlar, kısa cevaplı sınavlar, doğru-yanlış tipi testler, çoktan seçmeli testler, eşleştirmeli testler, sözlü yoklamalar; öğrenciyi çok yönlü tanımaya dönük araçlar: Gözlem, görüşme, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, araştırma kâğıtları, araştırma projeleri, akran değerlendirmesi, öz değerlendirme, tutum ölçekleri; öğrenci başarısının değerlendirilmesinde dikkat edilecek hususlar; öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ve not verme.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.34. Türkçe Ders Kitabı İncelemesi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Ders kitabında olması gereken fiziksel, eğitsel, görsel tasarım ve dil anlatım özellikleri ve standartlar; ders kitaplarının içeriklerinin programa uygunluğu; mevcut ders kitaplarından bazılarının içerik, dil, öğrenci seviyesine uygunluk, format, çekicilik, anlamlı öğrenmeye katkı, öğretimde kullanım kolaylığı vb. açılardan incelenmesi.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.35. Türkçe Öğretimi Tarihi (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Dil aileleri, Altay dilleri teorisi, Türkçenin dünya dilleri sınıflamasındaki yeri; Türk dilinin tarihi dönemleri ve kaynakları; tarihsel süreçte Türkçe öğretimi; Türkçenin tarihi kaynaklarında Türkçe öğretimine ilişkin bulgular.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.36. Türkçe Öğretiminde Materyal Tasarımı (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Alana özgü öğretim teknolojilerini kullanma; yazılım türleri ve kullanım amaçları; alanın öğretiminde kullanılacak materyallerin tasarım ve geliştirme ilkeleri; materyal ihtiyaçlarının belirlenmesi; iki ve üç boyutlu öğretim materyallerinin

tasarlanması; çalışma yaprakları; saydamlar; VCD, DVD, MP3 ve MP4 dosyaları vb. öğretim materyallerinin geliştirilmesi; farklı öğretim materyallerine yönelik sınıf içi uygulamaların değerlendirilmesi.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.37. Türkçe Öğretiminde Sınav Hazırlama ve Değerlendirme (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Dil becerili öğretiminde farklı yaş grupları ve dil düzeyleri için kullanılan sınav türleri ve ölçme yöntemleri; dil becerilerini ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik ilkeler; okuma, yazma, dinleme, konuşma, kelime bilgisi ve dil bilgisi seviyelerinin ölçülmesinde kullanılan soru türleri; sınav hazırlama teknikleri ve değerlendirme ölçütleri; çeşitli soru örneklerinin hazırlanması ve sınav değerlendirme çalışmaları.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

3.1.38. Yaratıcı Yazma (Seçmeli)

Ders içeriklerinin düzenlenişi: Dersin içeriği “Yaratıcılık kavramı, yaratıcılığın tanımları; yaratıcılık beyin ilişkisi, yaratıcı bireyin özellikleri; yaratıcı düşünce, yaratıcı düşünce aşamaları, yaratıcı düşünce düzeyleri; yaratıcı yazma, yaratıcı yazma ve edebi türler; yaratıcı yazmayı geliştirebilecek etkinlikler, yaratıcı yazma etkinliklerinin süreç ve ürün olarak değerlendirilmesi.” biçiminde tanımlanmıştır. İçerikteki konular yeterlidir ve gereken niteliktedir.

Ders saatleri: 2 saat teorik olarak düzenlenen dersin süresi yeterlidir.

Ders Önerisi: Millî Eğitim Bakanlığınca 2018 yılında yayımlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (1-8. Sınıflar) öğrencilerin görsel okuma ve görsel sunum becerileri kazanmalarına yönelik kazanımlar yer aldığı dikkate alındığında, Türkçe öğretmen adaylarının bu becerilere yönelik eğitim almaları gerekmektedir. Bu kapsamda lisans programına “Görsel Okuma ve Görsel Sunum Eğitimi” şeklinde bir veya “Görsel Okuma Eğitimi” ve “Görsel Sunum Eğitimi” şeklinde iki ayrı dersin alan eğitimi dersi kapsamında eklenmesi önerilmektedir.

3.2. Meslek Bilgisi Dersleri:

Meslek bilgisi dersleri gerek kredi ağırlığı gerekse ders çeşitliliği bakımından çok fazladır. Toplam 22 ders bulunmaktadır ve içerikleri birbiri ile çakışmaktadır. Ders çeşitliliğinin azaltılması ve gerekirse temel derslerin saatinin artırılması sağlanmalıdır. Öğretmenlik meslek bilgisi için seçmeli derslere gereksinim duyulmamaktadır. Tamamı zorunlu olarak düzenlenmelidir. Okullarda öğretmenlik uygulaması dersleri üçüncü sınıfta başlatılabilir.

3.3. Genel Kültür Dersleri:

Genel kültür dersleri birinci sınıfta zorunlu, diğer sınıflarda (5. yarıyıldaki Toplum Hizmet Uygulamaları dersi hariç) seçmeli olarak yer almakta olup başka birimlerde yer alan öğretim elemanları tarafından verilmektedir. Bu nedenle Fakülte ve Üniversite tarafından yönetilen ortak zorunlu ve seçmeli dersler şeklinde yürütülmektedir. Programda bu derslerin yer alması öğrencilerin ilgi duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri bakımından yararlı görülmektedir.

3.4. Ortak Zorunlu ve Ortak Seçmeli Dersler:

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1-2, Türk Dili 1-2 ve Yabancı Dil 1-2 dersleri tüm programlarda ortak zorunlu olarak yer almaktadır. Ayrıca Mersin Üniversitesi Rektörlüğü tarafından ortak seçmeli dersler uygulaması ile öğrencilerin farklı fakülte ve yüksekokullardan ders almalarına imkân sağlanmaktadır. Bu uygulama öğrencilerin kültür, sanat, spor ve sosyal alanlarda gelişimine katkı sağlamaktadır.

Yabancı Dil 1-2 derslerinin içeriği öğretmen adaylarına işlevsel dil becerileri kazandırmaya yönelik nitelikte ve yeterlidir. Ders saatleri yeterlidir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi, 1 ve 2. yarıyıllar olmak üzere teorik ders şeklinde, haftada ikişer saat olarak verilmektedir. Derse ayrılan süre yeterlidir. Dersin müfredatı, YÖK tarafından belirlenmekte ve bu doğrultuda, bütün üniversitelerde tek bir birimin sorumluluk, denetim ve planlamasında yürütülmektedir. Ders müfredatı zengin bir içeriğe sahiptir. Başta Mersin Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü tarafından hazırlanan ders kitabı kaynak olarak kullanılmaktadır. Ayrıca dersimizle ilgili diğer kaynaklardan da yararlanılmaktadır.

Türk Dili I ve Türk Dili II, önceki Program'da bulunan Sözlü Anlatım ve Yazılı Anlatım derslerinin yerine getirilmiştir. Türk Dili I dersinin içeriği, güncel Program'da sunulduğu şekliyle şunlardır:

Yazı dili ve özellikleri; yazım ve noktalama; yazılı ve sözlü anlatımın özellikleri; paragraf oluşturma ve paragraf türleri (giriş, gelişme, sonuç paragrafları); düşünceyi geliştirme yolları (açıklama, tartışma, öyküleme, betimleme; tanımlama, örneklendirme, tanık gösterme, karşılaştırma vb. uygulamaları); metin yapısı (metnin yapısal özellikleri, giriş-gelişme-sonuç bölümleri); metinsellik özellikleri (bağlaçlık, tutarlılık; amaçlılık, kabul edilebilirlik, durumsallık, bilgisellik, metinlerarasılık); metin yazma (taslak oluşturma, yazma, düzeltme ve paylaşma); bilgilendirici-açıklayıcı metin yazma; öyküleyici metin yazma; betimleyici metin yazma; tartışmacı ve ikna edici metin yazma.

Türk Dili II dersinin içeriği ise şunlardır:

Akademik dil ve yazının özellikleri; akademik yazılarda tanım, kavram ve terimlerden yararlanma; nesnel ve öznel anlatım; akademik metinlerin yapısı ve türleri (makale, rapor ve bilimsel özet vb.); iddia, önerme yazma (bir düşünceyi doğrulama, savunma ya da karşı çıkma); bilimsel raporların ve makalelerin biçimsel özellikleri; rapor yazmanın basamakları; açıklama, tartışma, metinler arası ilişki kurma, kaynak gösterme (atıf yapma ve dipnot gösterme, kaynakça oluşturma); başlık yazma, özetleme, anahtar kelime yazma; bilimsel yazılarda dikkat edilecek etik ilkeler; akademik metin yazma uygulamaları.

Görüldüğü üzere Türk Dili I ve Türk Dili II dersleri aracılığıyla öğretmen adaylarının yazma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Oysa Program Yönergesi'nde Türk Dili I dersi içeriğinin yazılı anlatım yanında sözlü anlatım olduğu dile getirilmiştir ancak içerikler incelendiğinde sözlü anlatım ile ilgili ibarelerle karşılaşmamaktadır. Bu durum öğretmen adaylarının birinci sınıftan

İtibaren gereksinim duyacakları sözlü anlatım becerilerini geliştirmekten mahrum kalacakları anlamına gelmektedir. Bu nedenle Türk Dili I veya Türk Dili II derslerine öğretmen adaylarının sözlü anlatım becerilerini geliştirecek içerikler eklenmelidir.

Türk Dili II dersinde adayların akademik metinler yazabilme becerileriyle donatılmaları öngörülmektedir. Bu becerilerin birinci sınıf yerine son sınıfta kazandırılması gerektiği düşünülmektedir çünkü ilgili beceriler öğrencilerin mezuniyetlerinin ardından yüksek lisans eğitimleri için daha yararlı olacaktır.

4. TEORİ VE UYGULAMA DERSLERİ DENGESİ:

Genel olarak öğretmenlik, bilhassa Türkçe öğretmenliği mesleğinin okullarda icrasında, lisans eğitimi sürecinde öğretmen adaylarının nazarında uygulamalı derslerin teorik derslere nispetle çok daha işlevsel olduğu bir gerçektir. Bu gerçek eğitimin de temel kanunlarından biri iken 3 yıldır uygulanan lisans programlarından -daha önceki lisans programında var olan- derslerin uygulama saatlerinin kaldırılmasını anlamak güçtür. Konunun daha iyi anlaşılması için önceki ve hâlihazırda uygulanan programın sekiz dönemlik ders saatlerine göz atıldığı zaman 2007 Programı'nda 162 saatin 34 saati uygulama dersi iken mevcut Program'da 157 saatin 14 saati uygulama dersi olduğu görülmektedir. Öğretmenlik Uygulaması ile Okul Deneyimi derslerinin haricinde sadece Toplum Hizmet Uygulamaları dersinin 2 saat uygulaması vardır.

Önceki Program'da var olan ve uygulama saatleri olan dersler şunlardır (Uygulama saatleri kalın puntuyla gösterilmiştir.):

Yazı Yazma Teknikleri	(1-2-2)
Bilgisayar I	(2-2-3)
Bilgisayar II	(2-2-3)
Öğretim Tek. ve Materyal Tasarımı	(2-2-3)
Toplum Hizmet Uygulamaları	(1-2-2)
Tiyatro ve Drama Uygulamaları	(2-2-3)
Anlama Tek. I: Okuma Eğitimi	(2-2-3)
Anlama Tek. II: Dinleme Eğitimi	(2-2-3)
Anlatma Tek. I: Konuşma Eğitimi	(2-2-3)
Anlatma Tek. II: Yazma Eğitimi	(2-2-3)
Özel Öğretim Yöntemleri I	(2-2-3)
Özel Öğretim Yöntemleri II	(2-2-3)

Öğretmenlik mesleği teorik bilginin uygulamayla anlam kazandığı, gelecek nesillerin yetişmesinde rol modellerin yapılandırıldığı bir meslektir. Salt teorik bilgi çağımızda her an ulaşılan bilgidir. Teorik bilginin pratik bilgiyle tecrübe etmediği bir öğretmen sınırdan ve kastan azade bir iskelet gibidir. Öğretmeni canlı tutan ve mesleğe aşılıyan, üniversite yıllarında yaptığı uygulamalardır.

Yeni programın ders içeriklerinde uygulamaya dönük açıklamalar yapılırken derslerden uygulamaların kaldırılması bu dersleri yürüten öğretim elemanlarının durumdan vazife çıkarmalarına neden olacaktır. Zira

Dinleme eğitiminde,

"dinleme becerisinin geliştirilmesi, konuşmadaki prozodik özellikleri (vurgu, ton, ezgi vb.) tanıma; dinleme ve izleme, beden dili özelliklerini anlamlandırma; dinleme becerisine yönelik eğitim ortamları; dinleme yöntem ve teknikleri.."

Yazma eğitiminde,

"yazma becerisine yönelik eğitim ortamları; yazma eğitiminde ölçme ve değerlendirme; yazma etkinlikleri tasarlama"

Konuşma eğitiminde,

"konuşmada prozodik özelliklerin (vurgu, ton, ezgi vb.) üretilmesi; konuşma türleri, sözlü anlatım (tartışmacı/ikna edici, bilgilendirici, estetik konuşma vb.) ve karşılıklı konuşma; konuşma becerisine yönelik eğitim ortamları; konuşma yöntem ve teknikleri; konuşma becerisini ölçme ve değerlendirme, konuşma etkinlikleri tasarlama..."

Tiyatro ve drama uygulamalarında,

"doğaçlama çalışmaları; tiyatro diline yönelik saptamalar; dramaturji, yorumlama ve sahneleme; yaratıcı drama kavramının ve çalışmalarının tanıtılması; yaratıcı drama çalışmalarından Türkçe eğitiminde yararlanma yolları; oyunlaştırma teknikleri ve Türkçe öğretimi; oyun kavramı; oyunun psikolojik temelleri ve oyun-eğitim ilişkisi..."

5. ZORUNLU VE SEÇMELİ DERSLER DENGESİ:

Program toplam 59 ders içermektedir ve bunlardan 16'sı seçmeli, kalan 43'ü zorunludur. Dolayısıyla seçmeli dersler, bütün derslerin yüzde 27'sini oluşturmaktadır. Ayrıca öğrenciler 2 ortak seçmeli ders almak zorundadır. Program incelendiğinde 1 ve 2. yarıyıllarda herhangi bir seçmeli derse yer verilmediği görülmektedir. Diğer yarıyıllarda en az iki seçmeli dersle karşılaşmaktadır. Konu çakışmalarına yol açabildiği ve uygulamada güçlük meydana getirdiğinden seçmeli ders sayısının azaltılabileceği düşünülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER:

Her ne kadar bir önceki Program'a dönüş konusunda genel bir kanı oluşmuşsa da, Yüksek Öğretim Kurulunun program geliştirme talebi üzerine program yeniden tartışmaya açılmış ve dile getirilen görüşler doğrultusunda adımlar atılmıştır.